

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 513/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Majerníkom, Werferova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 3 C 58/2010 z 27. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 C 58/2010 z 27. marca 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol stranou sporu ako žalovaný v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 C 58/2010 o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. Rozsudkom okresného súdu z 10. decembra 2015 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 27 000 €. Na základe sťažovateľovho odvolania Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 20 Co 110/2016 z 27. júla 2017 rozhodol tak, že potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.

Po právoplatnosti rozsudku vo veci samej okresný súd uznesením sp. zn. 3 C 58/2010 z 13. decembra 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom“) rozhodol o povinnosti sťažovateľa nahradiť žalobkyni trovy konania v sume 8 795,08 €. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol a druhým výrokom priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania o sťažnosti proti sťažovateľovi v rozsahu 100 %, o ktorých sume bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto uznesenia.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené, keďže sa okresný súd vôbec nevysporiadal so zásadnými otázkami, ktorými sťažovateľ v sťažnosti argumentoval. V prvom rade okresný súd nesprávne určil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (v sume 436,54 €), keď pri určení sumy náhrady trov konania aplikoval § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom vychádzal zo sumy 27 000 €. Podľa názoru sťažovateľa mal okresný súd v danom prípade správne aplikovať § 10 ods. 8 vyhlášky, a tak mala byť základná sadzba tarifnej odmeny za jeden

úkon právnej služby priznaná v sume 91,29 €, keďže predmetom súdneho sporu bola ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, rovnako ako v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom, priznanie nároku odmeny za 8 úkonov právnej služby právnenému zástupcovi žalobkyne v období od 9. marca 2011 do 25. februára 2016 z dôvodov ich neúčelnosti a z dôvodu, že niektoré úkony boli realizované duplicitne. Taktiež namieta priznanie náhrady cestovného pri nesprávnom výpočte vykonanej trasy právnym zástupcom žalobkyne a priznanie cestovného za vykonanie porád v mieste bydliska žalobkyne, čo je podľa názoru sťažovateľa v rozpore so súdnou praxou. Rovnako namieta priznanie náhrady za stratu času za úkon, ktorý sa vôbec nerealizoval.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že okresný súd sa „... vôbec nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa a na túto ani len okrajovo nereagoval. Súd cituje zákonné ustanovenia a judikatúru súdov a bez akéhokoľvek odôvodnenia a vysporiadania sa s argumentáciou sťažovateľa uvádza, že s touto sa nestotožňuje a naopak, stotožňuje sa s argumentáciou žalobkyne, uvedenou vo vyjadrení k sťažnosti. K tomuto je potrebné ešte dodať, že sťažovateľovi nebolo zo strany súdu žiadne vyjadrenie žalobkyne k jeho sťažnosti doručené a nemal tak možnosť na argumentáciu žalobkyne reagovať.

... Pri rozhodovaní o trovách konania došlo zo strany súdu k podstatným porušeniam právnych predpisov upravujúcich priznanie náhrady trov konania úspešnej strane sporu, a to bez relevantného odôvodnenia, nakoľko takéto rozhodnutie súdu nie je odôvodniteľné. Nakoľko sa nejedná iba o nepatrný zásah do práv sťažovateľa, máme za to, že podanie ústavnej sťažnosti je v tomto prípade odôvodnené rozsahom zásahu do jeho ústavného práva. Pri správnom a zákonnom priznaní náhrady trov právneho zastúpenia tvorí rozdiel medzi priznanou sumou cca 6.000,- EUR...

... Keďže konajúci súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nereagoval na žiadnu z námietok sťažovateľa a neuviedol, z akých dôvodov považoval sťažovateľovu argumentáciu za skutkovo i právne nepodstatnú, postupoval svojvoľne a arbitrárne, čím porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces.“

4. Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Svidník, sp. zn.: 3C/58/2010 zo dňa 27.03.2018 bolo porušené základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Okresného súdu Svidník, sp. zn.: 3C/58/2010 zo dňa 27.03.2018 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,- €, ktoré je Okresný súd Svidník povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Svidník je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 4/00, IV. ÚS 35/02, I. ÚS 124/03, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

9. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým okresný súd rozhodol o náhrade trov konania a ktoré je podľa jeho názoru svojvoľné a arbitrárne.

10. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 195/07).

11. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

12. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia predovšetkým uviedol:

«... Právna úprava trov konania v novej právnej úprave prešla zásadnými zmenami. V prvom rade sa za trovy konania môžu považovať len tie výdavky, ktoré vzniknú v konaní (t.j. až od začiatku konania), vzniknú v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, sú preukázané a odôvodnené (t.j. boli riadne vyčíslené a zdokladované) a sú účelne vynaložené (boli vynaložené v príčinnej súvislosti s procesným postojom subjektu k predmetu konania a ich cieľom je presadzovanie nároku alebo procesná obrana proti nároku), boli vynaložené v konaní. Ak vynaložené výdavky nespĺňajú niektoré z týchto atribútov, nemôžu sa považovať za trovy konania ergo, nemôžu byť priznané ani v rámci náhrady trov konania. Zásada účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti sporového konania ako celku a z ústavnoprávneho princípu proporcionality, chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc

v zmysle článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Súdna prax za nevyhnutné považuje tie trovy, ktoré účastník musí vynaložiť na procesné úkony nariadené súdom, ktoré sú potrebné na zaujatie procesného stanoviska v návrhu, na meritórne vyjadrenie účastníka konania, na vyjadrenie účastníka k vykonanému dôkazu, na použitie opravných prostriedkov a podobne. Súd má za to, že všetky trovy vynaložené žalobkyňou v spore boli v príčinnej súvislosti s predmetom konania. Ich vynaložením sa sledovala uplatnenie práva v konám o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. Právny zástupca žalobkyne vykonal v rámci konania úkony nevyhnutné pre úspech žalobkyne, ktorých rozhodnutie malo vplyv na rozhodovanie súdu, vyčíslil trovy právneho zastúpenia za úkony ktoré riadne uskutočnil. Posudzovať účelnosť poskytnutia právnych služieb neprináleží ani právnenmu zástupcovi žalovaného ani právnenmu zástupcovi žalobcu, robí tak súd, čo vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: „Právo na úhradu účelne vynaložených trov konania je súčasťou základného práva na právnu pomoc. Trovy právneho zastúpenia sa všeobecne považujú za účelne vynaložené trovy, pričom posúdenie, či boli trovy v tom- ktorom konaní skutočne vynaložené účelne, je v kompetencii súdu...“ (4 MCdo 13/2010). Žalovaný ani v súvislosťou s podanou sťažnosťou, nepreukázal také dôvody, ktoré by mali za následok priznanie zníženej náhrady trov konania úspešnému účastníkovi v konaní - žalobkyne. Naopak sa súd stotožňuje s tvrdeniami a argumentáciami žalobkyne uvedenými vo vyjadrení k sťažnosti žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Svidník zo dňa 13.12.2017 č. k. 3C/58/2010-290. Ani čo do výšky a spôsobu výpočtu priznanej náhrady trov konania, nevzhliadol súd sťažnosť žalovaného ako opodstatnenú. Uplatnené a následne priznané trovy konania žalobkyne, vrátane trov právneho zastúpenia, považuje súd za účelne a preukázané vzniknuté v súvislosti s účinným uplatňovaným práva žalobkyne v predmetnom spore.»

13. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že okresný súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

14. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

15. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 180/2018).

16. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

17. Ústavný súd už v skorších rozhodnutiach vyslovil právny názor, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného právneho sporu, peniazmi oceníteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu (m. m. I. ÚS 119/2012). Okresný súd aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy vyhlášky spôsobom, ktorý

nemožno považovať za arbitrárny, ako tvrdí sťažovateľ, a ani za zjavne neodôvodnený, ale za jeden z možných a prípustných výkladov.

18. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľa odôvodňujúce porušenie jeho práv napadnutým uznesením smerujú proti rozhodnutiu o náhrade trov konania, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľa, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľa by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 215/2018).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018